

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 1. De peccato Personali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

que hic agendum, eò quòd Justificatio sit *transitus de statu peccati* (vel Personalis, vel Originalis) *ad statum gratie*. Personale duplex est, Actuale & Habituale, quod posterius nihil est aliud quàm actuale physice præteritum, moraliter autem adhuc perseverans,

quia nempe nec deletum nec remissum est. Non de hoc Controversiæ, sed solum de peccato Personalitè Actuali tractant, quia est præcipuum, & vel genus vel origo cæterorum. Unde sit

S. I.

De Peccato Personali.

39. Sciendum 1. Peccatum personale Actuale ex S. Augustino sic defini: *est dictum, factum, vel concupitum contra Legem æternam*. Quæ definitio complectitur peccatum tam commissio- nis quàm omissionis; quod enim dicitur de actu contra Legem Dei positò, intelligitur etiam de actu contra Legem Dei omisso. Recipitur etiam à Lutheranis; quamvis peccatum juxta rigorem melius definiatur esse *libera violatio Legis Divina*: quod enim voluntarium & liberum non est, peccatum non est; cum nobis imputari non possit, quod nostrum, seu in potestate nostra non est. De hoc peccato præcipue duplex nobis cum nostris Sæctarijs controversia est. 1. An Concupiscentia, quæ ex peccato originali relicta hominem ad peccandum inclinât, item primi illius motus, sint verè & proprie dictum peccatum, quamvis renatis non imputetur. 2. An detur aliquod peccatum veniale ex natura & genere suo, an verò omnia peccata sint mortalia per se & ex natura sua, quamvis in renatis (ut volunt Lutherani) vel Prædestinatis (ut volunt

Calvinistæ) ex Misericordia Divina propter Christum non imputentur. Posset moveri etiam tertia quæstio, an Deus sit causa per se seu auctor peccati; quia id ex principijs Adversariorum, & quidem Calvinistarum satis aperte sequitur. Verùm quia ex modernis non facillè, quod scio, invenies tam scelestum, ut contra omnem rationem & propriam conscientiam reclamantem non exhorrescat blasphema voce Deum peccati auctorem dicere; ideo illà superledeo.

Sc. 2. Circa Concupiscentiam & primos ejus motus Lutherani, nominatim Gerardus in LL. Theol. de peccatis actualibus, & cum eo M. Lomer p. 191. Sc. seiner fortgesetzten Abfertigung docent sequentia. 1. & principaliter, tam concupiscentiam post Baptismum reliquam (per quam intelligitur passio vehemens partis sensitivæ inclinans in amorem boni delectabilis) uti & primos ejus motus, rationem etiam prævenientes, involuntarios, & indeliberatos verè peccatum esse, quamvis renatis non imputetur, vel potius umbraculo meritorum Christi tegatur,

ita ut non constituat eos actu reos coram Deo & morti aeternae obnoxios. 2. In non-renatis verò peccatum imputari, eosque per ejusmodi concupiscentiae motus, etiam inscienter, in somno, in puericia, in amentia contingentes peccare coram Deo, & mereri poenam aeternam. 3. Hos motus, etiam si liberè non habeantur, tamen esse aliquo modo voluntarios, & cum aliquo consensu contingere, tum quia oriuntur ex voluntate per peccatum corrupta, tum quia sunt in voluntate tanquam in subjecto, tum quia fiunt cum aliqua delectatione.

Sc. 3. Quamvis Lutherani discrimen faciant inter peccatum mortale & veniale, longè tamen alio modo illud accipiunt, quàm nos. Nam ipsi, ut Gerardus & Lomer explicant, peccatum veniale, scilicet vel ex parvitate materiae (ut juxta nos est furtum unius crucigeri v. g. verbum otiosum, parva indignatio &c.) vel ex imperfectione operis ob defectum plenae advertentiae, vel ex objecto &c. nullum admittunt, sed dicunt, omnia peccata ex sua natura & genere suo esse peccata mortalia, hoc est, digna aeternò supplicio; aliqua tamen ratione personae delinquentis fieri venialia, hoc est, venia digna ex Divina Misericordia, propter Christum Mediatorem ea non imputante certis peccatoribus. Sed in his requiritur duplex conditio. 1. Debent esse renati, seu baptizati, vel conversi. 2. Lapsus debet contingere ex infirmitate, ignorantia, prevalente prava concupiscentia, sine perfecta advertentia & consensu &c. si peccator de illo doleat,

& merito Mediatoris Christi regi petat & credat &c. crucifigens carnem cum concupiscentijs &c. Unde dicunt, omnia peccata infidelium, seu non renatorum, esse peccata mortalia, & imputari: item omnia peccata renatorum, quae fiunt scienter, meditatio, cum complacentia, advertentia, & consensu, & de quibus, etiam si cognoscantur, nullus concipitur dolor &c. sunt juxta ipsos peccata mortalia, id est, imputantur à Deo, excutiunt fidem & Spiritum S. privant gratiâ & vitâ aeternâ, verbò, renatos faciunt similes non renatis & infidelibus. Ita Lutherani. Contra

Dicendum 1. Concupiscentia, & primi ejus motus, rationem preventientes, non sunt peccatum. De Concupiscentia, ut acta inclinat ad peccatum, debet esse sermo; nam prout quasi quiescit, juxta Lutheranos est peccatum originale, de quo postea. Nunc quoad utrumque membrum simul

Probatur assertio omnis alijs unicò, sed invictò argumentò. Nemo potest peccare per id, quod non est in libera ejus potestate, ut illud faciat vel omitat: sed concupiscentia & primi illius motus non sunt in libera hominis potestate, sive is renatus, sive non renatus sit: ergo per concupiscentiam & primos illius motus peccare non potest. Min. est in hypòthesi, & in confesso apud Adversarios. M. quamvis sit evidens lumine naturali, probatur tamen, vel potius declaratur 1. Ex communi hominum sensu, qui omnes judicant, se esse inculpabiles, adeoque non peccare in eo, quod in ipsorum potestate non

non

non est: sic nemo agnoscit culpam, si blasphemet in somno, si cadens subito per scalas alterum dejiciat & occidar &c.

2. Si peccari posset per id, quod in aliquis potestate non est, peccare poterit etiam brutum, v. g. equus, quia habet concupiscentiam, & concupiscentiae motus, quia furit, calcitrat, appetit & rapit pabulum alienum, imò occidit subinde. 3. Peccare poterit puer, amens, dormiens &c. quod etiam Adversarij admittant, dicendo, motus concupiscentiae etiam in his esse peccatum per se mortale, prorsus tamen incredibile & evidenter falsum videtur ex lumine naturali & congenita omnibus persuasione.

43. Dices, adesse aliquem consensum 1 quia hi motus sunt cum aliqua delectatione; adeoque voluntarij sunt, & liberi saltem à coactione. 2. Quia sunt in voluntate tanquam in subjecto: motus autem in equo non sunt in voluntate, quia carent bruta: ergo non est paritas cum brutis. 3. Quia procedunt ex perversa & corrupta voluntate, & quidem corrupta ex hominis culpa per peccatum originale. R. N. assertum. Ad 1. prob. ergo etiam motus in equo sunt voluntarij & liberi, adeoque peccaminosi, quia oriuntur sine coactione, & cum aliqua delectatione. Voluntarium (multò minus liberum, quod voluntario superaddit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet ex oppositis) non datur sine cognitione intellectuali praevia, quia nihil volitum nisi praecognitum juxta receptum axioma. Motus autem primi concupiscentiae praevertunt cognitionem: ergo tollunt volun-

tatum, & à fortiori liberam electionem. *Nm nocet sensus, ubi non est consensus*, ait communis parèmia inter doctos. Ad 2. N. 1. membrum; nam concupiscentia non est in voluntate, sed est in inferiore homine, scilicet in homine sensitivo, qui subinde sumitur pro ipso Appetitu sensitivo, in quo sunt ejusmodi motus. Appetitus autem sensitivus, sicut non est praeditus libertate, ita nec est capax peccati aut virtutis, aut ullius legis praecipientis vel prohibentis, quia non cognoscit rationem *honesti vel inhonesti*. Neque Appetitui sensitivo dictum est: *non concupisces*, sed Appetitui rationali, seu voluntati formaliter liberae. Deinde etiam concupiscentia, & ejus motus primi essent in voluntate tanquam subjecto, per hoc tamen non fierent peccaminosi, nisi in eos consentiat liberè voluntas, & quidem libertate indifferentiae; nam libertatem à coactione non sufficere, alibi demonstratum est. Ad 3. N. assertum, sed oriuntur ab ipsa natura naturaliter; nam concupiscentia est homini naturalis, atque in eodem fuisset etiam in statu purè naturae, quamvis non ita rebellis, sicut nunc est post peccatum, propter quod fatemur hominem fuisse *spoliatum gratuitis, & vulneratum in naturalibus*, ita ut nunc intellectus sit infirmior, voluntas ad malum proclivior, & concupiscentia petulantior; libertas indifferentiae tamen ipsi adempta non est, sine qua repugnat peccare.

Confirmatur ex SS. PP. Aug. l. 2. de Gen. c. 14. ait: *Si ratio commoam cupiditatem refranat, non labimur in peccatum, sed coronamur. Si autem*

Hhh 3

ra-

ratio consentiat, peccatum imputatur. Legatur etiam ejusdem liber 1. c. 13. contra duas epp. Pelag. ubi inter alia sic ait: *Concupiscentia vocatur peccatum, non utique quia peccatum est, sed quia peccato facta est, sic vocatur: sicut scriptura manus cujusque dicitur, quod manus eam fecerit.* S. Chrysof. hom. 13. in c. 7. Rom. dicit: *Neque caro peccatum est, hoc est, carnis vitiositas seu concupiscentia.*

44. Dicendum 2. Quaedam peccata sunt venialia ex natura sua & genere suo. Hoc est, non omnia peccata ex se sunt talis naturae, ut dissolvant amicitiam cum DEO, & aeternae mortis ac gehennae supplicium mereantur; sed aliqua stare possunt cum justitia seu amicitia Divina, & temporalem tantum poenam merentur.

Probatur 1. ex Scriptura S. *Septies cadit justus.* Prov. 24. ergo dantur peccata, cum quibus stat justitia. *In multis offendimus omnes.* Jac. 3. ergo dantur DEI offensae, quae etiam committuntur à justis & DEI amicis. Et Christus Mat. 5. affert triplex peccatum iracundiae, & tertium duntaxat dignum gehennam pronuntiat: ergo dantur aliqua peccata ex natura sua talia, quae non merentur poenam aeternam. Nam prorsus nulla fit differentia, an à fidelibus & praedestinatibus committantur, vel ab infidelibus & non praedestinatibus. Adde verba S. Joan. 1. ep. c. 5. *Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.*

Prob. 2. ex ratione. Non quilibet offensa inter homines est talis ex natu-

ra sua, ut dissolvat amicitiam; & omnis sincera amicitia videtur exigere, ut non dissolvatur per quascunq; leves offensivunculas moraliter inevitabiles: ergo nec amicitia inter DEUM & hominem debet dissolvi per quascunq; leves offensivunculas, praesertim cum Deus sit optimus amicus, & sciat amicitiam exigere, ut non dissolvatur per quamlibet offensionem levem moraliter inevitabilem: sed Deus scit, omnem offensionem levem ab homine moraliter esse inevitabilem: ergo ad ipsum tanquam amicum spectat, non omne peccatum, in re levi vel sine perfecto consensu commissum, prohibere sub amissione amicitiae & reatu poenae aeternae: ergo sunt aliqua praecipua DEI, tantum sub peccato levi obligantia. Nam leve & veniale peccatum summus pro eodem. Sed ne locus sit ulli exceptioni,

Dicendum 3. Differentia peccati venialis à mortali non est ab extrinseca conditione personae peccantis. Prob. 1. negativè, quia nulla dicit Scriptura, nulla probat ratio, quod homo renatus, vel praedestinat, minus peccet per opera de se aequalia, quam non-renatus, non-conversus, non praedestinat: imò tam Scriptura quam ratio suadet oppositum: *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique: tu vero homo unanimitis, & notus meus &c.* Psal. 54. v. 13. *Qui cognovit voluntatem Domini sui, & non fecit. vapulabis multis.* Luc. 12. Utique autem infidelis minus cognoscit, quam fidelis. Et quis est, qui non gravius sentiat injuriam (ex objecto quidem aequalem) à noto, quam ab extraneo sibi irrogatam? Pro-

Pro-

Probat 1. ex absurdis sequelis. Nam sequitur 1. Judæos, Turcas, & reliquos infideles (imò & Lutheranos, postquam peccarunt etiam in re levissima cum consensu & perfecta advertentia) committere mera peccata mortalia, &que imputari, adeoque per quodlibet verbum otiosum, vanam gloriolam, levem impatientiam, officiosum mendaciosum, modicam in orando distractionem, & quidem juxta superius dicta, etiam si hæc non committant scienter & liberè &c. mereri mortem & penam æternam in gehenna. Quod, quamvis Sectarij admittant, quam tamen absurdum sit, nemo est, qui non videat, qui excaecatus non est. 2. Contra libidines, adulteria &c. ex infirmitate & vehementiâ concupiscentiæ ab homine renato, justo, vel prædestinato commissa, esse tantum venialia peccata, à Deo non imputari, nec inferni pœnam promereri. 3. Deum posse imputare aliquod peccatum uni & non alteri, licet par sit utriusque culpa, aut etiam major in illo, cui non imputat; ibi enim est major culpa, ubi est major cognitio boni offensi: atqui fidelis majorem ordinariè habet cognitionem Dei, qui offenditur. Rectius itaque dicitur, Deum aliquod peccatum non imputare ad mortem, quia in se mortale non est, sed veniale tantum, quam peccatum esse veniale, quia Deus non imputat. Deus enim ut justus suæ debet imputare peccatum taliter, qualiter exigit ipsum peccatum. Id quod ipse Gerardus agnoscere videtur alibi, nempe dum tit. de lib. arb. §. 63. dicit: *non imputari ad reatum*

damnationis non tollit ipsum formale peccati, quasi desinat esse in se, & ex se peccatum, quia non imputetur.

Ob. 1. S. Paulus ad Rom. c. 6. & 7. 46. Concupiscentiam vocat peccatum. Idem facit S. Aug. Item ab eodem Paulo Concupiscentia dicitur malum, odio habendum, crucifigendum &c. *Lex bellum gerens adversus legem Dei &c.* ergo. 2. Concupiscentia dicitur peccatum, bellum &c. causaliter, hoc est, quia inclinatur ad malum, & causat peccatum accedente consensu voluntatis; non verò formaliter. Ferè sicut speciosa femina, quantumvis casta, per formam suam alliciens ad peccatum, formaliter peccatum non est. Vel sicut vitulus aureus Deut. 9. v. 21. dicitur peccatum, sed improprie tantum & per Metonymiam, quia fuit aliquo modo causa idololatriæ: ita Concupiscentia improprie & Metonymiè potest dici peccatum, partim quia allicit ad peccatum, partim quia orta est ex peccato originali. Formale peccatum primum habetur per consensum voluntatis. *Lex repugnans* Legi Dei vocatur eatenus, quatenus materialiter & objective adversatur Legi Dei, sicut diabolus tentans, non verò eatenus, quasi ipsa formaliter & moraliter adversetur. Unde etiam motus concupiscentiæ non formaliter & moraliter, sed solum materialiter mali dici possunt secluso consensu. Quin ipse Paulus legem, *non concupisces*, ad voluntatem refert, non ad appetitum, dum Rom. 7. v. 16. dicit: *Si autem, quod nolo, facio, consentio Legi.* Id est, licet sensus concupisecat & mihi adversetur, si tamen ego nolo, & consensum non præsto,

adhuc legem observo. Quid sentiat
S. Aug. videbimus s. sequente Object.
1. & 2.

Dices 1. Scriptura debet accipi in
sensu proprio, nisi evidenter probetur
contrarium. R. hic non posse accipi
in sensu proprio, evidenter probatur
ex eo, quia peccatum formale implicat
sine libero voluntatis consensu. Dein
Scriptura dicit, peccata proprie dicta tolli
in justificatione: cur igitur Adversarij
dicunt ea tantum *regi*? Vel igitur Con-
cupiscentia debet omnino tolli per Ba-
ptisimum & Pœnitentiam, vel proprie
peccatum non est: quod utrumque est
contra Adversarios, imò utrumque ad-
mitti debet.

47. Dices 2. Peccatum proprie dictum
à S. Joanne ep. 1. c. 3. definitur esse
avopita, seu aberratio à Lege, difformi-
tas, & pugna cum Lege DEI: atqui
concupiscentia & primi ejus motus sunt
avopita & aberratio: quia pugnant cum
Lege DEI: ergo. R. D. m. sunt aber-
ratio à tali Lege, cujus prævaricatio pro-
prie peccatum non est, nisi forte pecca-
tum nature, non moris. C. m. cujus
prævaricatio est proprie peccatum. N.
m. Lex, contra quam pugnat concu-
piscencia rebellis & difficultas volunta-
tis, est ipsa institutio nature in statu ori-
ginalis justitiæ, quæ non est in potesta-
te hominis; cum in potestate hominis
nunc non sit habere naturam cum vel
sine rebellionem concupiscentiæ & se-
quentibus inde motibus; qui proinde
peccatum non sunt, nisi nature, quia
non sunt contra Legem obligantem;
non enim DEUS habere nos jussit nunc
talem naturam, quæ sit sine concupi-

scencia, sed solum jussit non consen-
sire. Vel dic brevius: est aberratio à
Lege materialis, transeat. Formalis, seu
libera. N. M.

Dices 3. Si nihil est peccatum
formale & mortale, quod non est
voluntarium & liberum, tunc nul-
lum dabitur peccatum ignorantie,
& infirmitatis. 2. Neque dabitur
peccatum originale respectu nostri:
quod est Pelagianismum introducere.
R. N. utramque sequelam. Peccata
ignorantiæ dantur tunc, quando ipsa
ignorantia est voluntaria & libera, seu
quando vincibilis est, ut loquimur.
Peccata infirmitatis sunt, quando pas-
sio & tentatio est valde vehemens,
cui ceditur. Ceterum si passio præver-
tat rationem omnino, tollit libertatem
consensus, atque adeo formale pecca-
ti: si quis imperfectè tantum advertit,
& semiplenè tantum consentit, fit ve-
niale peccatum ex imperfectione actûs.
Ad 2. Peccatum originale fuit nobis vo-
luntarium & liberum non quidem phy-
sicè, bene tamen moraliter propter
alligationem nostrarum voluntatum ad
voluntatem Adami, adeoque quilibet
etiam proprium habet peccatum ori-
ginale propter proprium consensum
moralem.

Ob. 2. contra 2. assertionem, *Super-*
bia peccati mors. Rom. 6. *Anima,*
quæ peccaverit, ipsa morietur. ibid.
Qui offenderit in uno, factus est omni-
um reus. Jac. 2. *Qui solverit unum*
de mandatis istis minimis, minimus (id
est, nullus) *vocabitur in Regno celo-*
rum. Mat. 5. v. 19. *Maledictus*
omnis, qui non permanserit in omni-
bus,

bus, qua scripta sunt in libro Legis, ut faciat ea. Gal. 3. Ergo nullum peccatū ex se est veniale tantum, sed omnia merentur mortem ac pœnam æternam. R. 1. retorq. argum. & infero contra Adversarios: ergo etiam omnia peccata in renatis, & prædestinatis, sunt peccata mortalia, & imputantur à Deo, quia textus isti nullam prorsus distinctionem faciunt inter delinquentes. R. 2. In his textibus nomine peccati intelligitur peccatum ex natura sua mortale: quod semper fit, nisi ex circumstantiis aliud possit colligi, aut ex ipsius verbis, quando absolute in Scripturis fit mentio peccati, quia peccatū veniale est minus proprie, & respectu mortiferi tantum imperfectè peccatum.

Circa ultimos duos textus specialiter noto; in priori non dici, *qui violaverit, sed qui solverit*, id est, falsa interpretatione corruerit mandatum aliquod, ut Pharisei solebant: quod utriusque peccatum mortale est. In posteriore refert & allegat Paulus verba Deut. 27. v. 26. ubi expressè additur Legis *hujus*; ibi autem referuntur præcepta tum moralia, tum ceremonialia pro Judæis, graviter obligantia, item gravissima scelera, quorum patratores utriusque sub maledictio sunt.

Dices 1. cum Lomero & Gerardo, qui iterum obrudunt suam *aversionem*. Omne peccatum, dicunt, est *aversionis*, seu Legis violatio: ergo est dignum pœnâ æternâ; quia Lex rigidissime obligat. Confirmatur: elus pomi fuit utriusque res levis, & insuper à nobis non physicè commissus, sed voluntate aliena, tantum moraliter nostrâ; & ta-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

men tam in nobis quàm in Adamo gravissime fuit punitum, & in multis, qui sine Baptismo decedunt, punitur æternum: ergo ex rigore Legis desumenda est gravitas peccati, & ex magnitudine Justitiæ Divinæ. R. 1. iterum retorq. argum. ergo etiam omnia peccata fidelium & renatorum sunt digna pœnâ æternâ non minus quàm aliorum; quia peccatum dicitur *aversionis* sine ullo respectu personarum delinquentium. R. 2. D. Ant. Omne peccatum est Legis violatio vel gravis vel levis C. semper gravis. N. Ant. Ad confirmationem. Elus pomi fuit quidem absolute & in se res levis, non tamen sub peccato levi fuit prohibitus. Potest Deus ex justa causa rem levem prohibere sub peccato mortali, si velit. Quod autem defacto non prohibuerit omnem Legis violationem sub gravi peccato, patet ex nostris rationibus.

Dices 2. Lex est æterna & immutabilis: ergo omnis ejus violatio meretur pœnam quoque æternam & immutabilem. 2. Quodlibet peccatum est aversio ab ultimo fine, quia in quolibet peccato intenditur aliquid creatum, & non Deus: ergo quodlibet peccatum ex se est mortale. 3. Quodlibet malum culpæ, quod est in quolibet peccato, est majus quolibet malo pœnæ: ergo pro quolibet peccato, etiam minimo, justè infligitur gravissima, & æterna pœna. R. 1. iterum retorq. quia hæc æqualiter pugnant contra omnia peccata, à quibuscunque commissa, renatis vel non-renatis &c. R. 2. ad 1. N. Conf. vel D.

iii

ergo

ergo omnis violatio gravis meretur pœnam æternam. C. levis. N. vel violatio Legis graviter obligantis. C. leviter obligantis. N. C. Sicut per hoc, quod Majestas obligans sit infinita, non obligamur infinitè, neq; peccatum propterea redditur infinitum; ita nec pœna erit immutabilis & æterna, etiam si transmittatur, quod Lex sit immutabilis & æterna. Ad 2. In quolibet quidem peccato intenditur alius finis, quàm DEUS, negativè & secundùm quid; illa tamen actio, quæ tantùm est leviter peccaminosa, non intendit aliquid creatum positivè, & tanquam finem suum simpliciter ultimum; quia venialiter peccans ita est affectus actu vel habitu, ut se & alias actiones suas referat ad DEUM, quem tanquam finem simpliciter ultimum non vult amittere per actionem leviter peccaminosam, utpote quam scit non prohiberi sub amissione ultimi finis. Ad 3. Quamvis culpa sit malum superioris ordinis quàm pœna, tamen in suo ordine datur etiam culpa levis respectu culpæ mortalis. Culpa autem levis exigit puniri pœnâ levi tantùm. Si verò con-

tenderes, debere infligi pœnam in genere mali æqualem culpæ, peccatum non posset puniri nisi alio peccato; quod absurdissimum est.

Dices 3. DEUS potest pro libitu disponere de sua creatura: ergo etiam pro peccato levi potest infligere pœnam gravem. 2. Quodlibet opus bonum ab homine justo factum meretur præmium æternum, & hoc DEUS justè tribuit: ergo etiam quodlibet opus malum justè punire potest pœnâ æternâ. R. Ad 1. D. C. potest infligere pœnam æternam pro levi peccato ut absolutus Dominus C. ut justus Judex N. C. ut justus Judex debet attendere proportionem inter culpam & pœnam: ferè sicut judex humanus non potest furtum unius crucigeri plectere suspendiõ. Ad 2. N. paritatem; quia non dedecet Misericordiam DEI promittere operi minimo maximum præmium, illudque, si fiat opus, tribuere: dedecet autem DEUM peccato levissimo decernere pœnam maximam; cum hoc injustum & crudele esse videatur.

§. II.

De Peccato Originali.

SCiendum 1. per peccatum originale intelligi illud, quod homines, ex Adami stirpe per seminalem generationem descendentes, in ipsa conceptione contrahunt. Catholici de eo docent sequentia. 1. Omnium Adæ posterorum voluntates (exceptõ Chri-

stõ, & juxta piam & veram sententiã etiam B. V. M A R I A) fuisse à DEO obligatas voluntati Adami eo pacto, ut si Adam, humani generis caput, perseveraret in justitia originali, in qua creatus est, omnes posteri in ea nascerentur &c. si verò ipse peccando (per esum pomæ